

Mézeskalács

• 67. évfolyam

• 2019. február

• Ár 50 dinár

Köszöntő

Kedves Gyerekek!

Mézes Marcipán, a mókus és erdei kis társai már nagyon várják, hogy vége legyen a télnek. Szép volt a hóesésben sétálni, szánkózni, korcsolyázni a tavon, de jó volna már hóvirágot szedni és medvehagymát enni – morfondírozik a mókus. Elemér, a hörcsög látván barátja töprengését, új ötlettel áll elő: farsangi bál szervezését fontolgatja.

Ödön, a süni szívesen segít a télűző multság előkészületeiben. A legizgalmasabb feladat a jelmezek kitalálása és elkészítése. Milyen maskarába bújtassa tüskéit a süni, és mekkora nadrágot varrjanak a dundi hörcsögnek? Ilyen és ehhez hasonló kérdések foglalkoztatják a mókust. Másik fontos feladat a farsangi fánk receptjének megalkotása,

hiszen Mézes Marcipán cukrászmester, és ínycsiklandóan finom mézeskalácsairól híres az erdő berkeiben. Az erdei állatok között tehát ő veszi ki a munka oroslánrészét a lakoma elkészítésében. Otthonában, egy öreg tölgyfában alakította ki szakácműhelyét.

Rajzpályázat

- Önarckép
- Anyukámmal
- Jelmezben
- Ödön, a süni jelmezben

Szárnybontogató

- Egy kicsit rólam
- Mese a tavaszról

Fedőlap: Bicskei Anikó képzőművész alkotása

A Mézeskalács megjelenését támogatta:

CIP – A készülő
kiadvány katalogizálása
A Matica srpska Könyvtára,
Újvidék (Novi Sad)

ISSN 0352-6070
COBISS.SR-ID 16291074

Készült
a Magyar Kormány
támogatásával

Vajdaság Autonóm
Tartomány

Magyar Nemzeti
Tanács

ADAM SZÉCHÉNYI
NEMZETPOLITIKAI ALAPITVÁNY

NKA
Nemzeti Kulturális
Alap

MÉZESKALÁCS – a legkisebbek irodalmi és foglalkoztató folyóirata ■ Megjelenik a tanévben havonta egyszer ■
■ Első szám: 1953 (mellékletként), 1954 májusa (külön lapként) ■ Alapító (laptulajdonos): **Magyar Nemzeti Tanács** ■ Kiadja: a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad (Újvidék), Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■
■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ A Mézeskalácsot szerkeszti: **Török Erna** ■ Lektor: **Töröcsik Rozália** ■ Grafikai szerkesztő: **Buzás Mihály** ■
Munkatárs: **Fehér Ildikó** ■ Leveleiteket a következő címre küldhetitek: **Mézeskalács, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Elérhetőség** – telefon: 021/456-624, honlap: www.jopajtas.com, e-mail: mezes@magyarszo.rs ■ Kéziratokat és rajzokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya: 021/557-304 ■ e-mail: plasman@magyarszo.rs ■
■ Nyomtatja: Magyar Szó Kft. – FORUM Nyomda, Újvidék, felelős vezető: **Berta Zoltán** igazgató ■
■ Honlap-megjelenítés: www.tippnet.rs ■ Előfizetés egy évre 500 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■

Zsoldos Zalán
3. osztály, Emlékiskola, Zenta

Pap Alex
3. osztály, Emlékiskola, Zenta

Tari István

Farsang

Farsang van már,
farsang –
a trombita
harsan.

Üzent a kikelet:
űzzük el a telet!
Álarccal és láncsal,
zabolátlan táncsal.

Fülig szaladt
kedvvel
a maskarát
öltsd fel!

Álbajuszos lányok,
ártatlan bárányok,
riogatnak engem:
bizsereg a lelkem...

Farsang van már,
farsang! –
harsogja egy
fals hang.

Farsang

Február a farsangi bálók időszaka. Hamarosan jelmezbe bújnak kicsik-nagyok, és kezdődik a vidám farsangolás.

A farsangi szokások a farsang végére, farsang farkára összpontosultak egykor, farsangvasárnapra, farsanghétfőre és húshagyókeddre. Az előkészületek azonban már a farsangvasárnapot megelőző csütörtökön kezdődtek. Kövércsütörtökön, másképpen zabálócsütörtökön jó zsíros ételeket főztek, és sokat ettek abban a hitben, hogy így bő lesz a termés, és kövérré híznak a disznók.

Jellegzetes farsangi étel a farsangi fánk, melyet néhol pampuskának neveznek. Ezzel kínálják a látogatókat, és a köszöntőknek is ebből adnak. Szerémségben az első napon fánkot sütöttek, hogy ne vigye el a vihar a háztetőt.

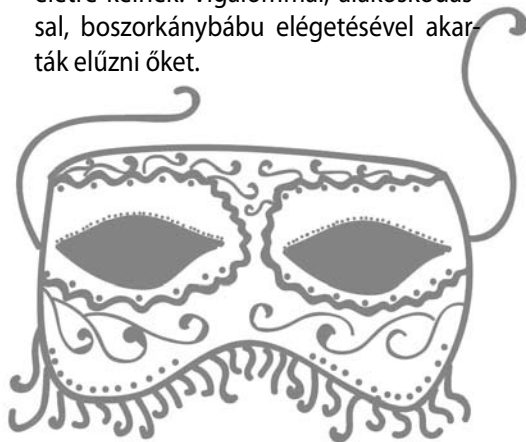
A Mura-vidéki falvakban a disznóhús, káposzta, kocsonya, fánk, bor és a pálinka bőséges fogyasztásával ünnepelték a farsangot. A farsangi ételek maradékát megszáritották, porrá törték, beteg jószágot gyógyítottak vele.

A másik jellegzetes étel a herőce, a forgácsfánk. Emellett népszerű volt ilyenkor a kocsonya, amiből a bálba is vittek. Topolyán az első fánkot eltették, megszáritották és porrá törték, majd gyógyszerként a beteg állat ételébe keverték. A rétest is figyelték, ha jól nyúlt, akkor úgy vélték, hogy a család szerencséje biztosítva van a következő esztendőre. A farsangi ételekből eltettek egy-egy falatot,

akárcsak a karácsonyiból, s ezt alkalmas gyógyszernek tartották a beteg jószág ételébe keverve. Fekete tyúkot vágtak azzal a magyarázattal, hogy a mája szerencsét hoz. A többi farsangi napon készített ételnek is különleges jelentőséget tulajdonítottak.

Óh, óh farsang kedves idő
Elmúlt már az őesztendő,
Ez újbán is vigadjanak,
Ha nem adnak szalonát,
Farkas hordja a disznát,
Ha nem adnak tojaskát,
Girind (= görény) hordja a tyúkját.

A farsang a tél befejeződésére utal. Ennyiben a téli ünnepkör része, de már előre, a tavaszra utaló mozzanatok is megjelennek benne. Eleve egy ősi hiedelem hívta életre a hozzá kapcsolódó zajos multságokat. Azt hitték ugyanis az emberek, hogy a tél utolsó napjaiban a Nap legyengül, és a gonosz szellemek életre kelnek. Vigalommal, alakoskodással, boszorkánybábu elégetésével akarták elűzni őket.

A, a, a, a farsangi napokban

népdal

A, a, a, a far - san - gi na - pok - ban,
A far - san - gi na - pok - ban le - szünk mi is ví - gab - ban.
A, a, a, a far - san - gi na - pok - ban!

A, a, a,
a farsangi diákok,
a farsangi diákok
piros nadrágban járnak.
A, a, a
a farsangi diákok.

Ből, ből, ből,
három nagy keszkenőből
mind asszonyok, mind lányok
elül bögyöt csinálnak.
Ből, ből, ből,
három nagy keszkenőből.

Gé, gé, gé,
öregasszony gégéje,
öregasszony gégéje
sört, pálinkát bevenne.
Gé, gé, gé,
öregasszony gégéje.

Ku, ku, ku,
a kakas kukurékol.
Szeretem a taréját,

jó metéltbe a nyakát.
Ku, ku, ku,
a kakas kukurékol.
Ha, ha, ha,
itt a farsang dereka.
Leánynak kell szép ruha,
férjhez menne, ihaha.
Ha, ha, ha,
itt a farsang dereka.

Nemes Nagy Ágnes

A toronyóra és a rossz óra

Siet az óra, késik az óra,
szidja a másik, a toronyóra:

– Éjfél van már, mit csinálsz?
Mindig összevissza jársz!
Ejnye,
bejnye,
összekutyultad
a jövődöt és a múltat,
tegnapot meg holnapot,
ezért nagyot kondítok,
bim-bam-bim!

Havas reggel
Dzsemasztagity Krisztina, EmArt Műhely, Szabadka

Szabó Norbert

Tik-tak-tik-tak

Tik-tak-tik-tak,
Így szól az óra,
Míg körbe jár.
De ő soha meg nem áll.
Körbe s körbe jár,
A maga feje után.
Mire észreveszed, eltelt a délután.
Így jár ő körbe, míg beesteledik.
Alig, hogy lefekszel,
Már rögtön kirepít.

Kirepít az ágyból,
Hangos csengettyűszóval,
Tik-tak-tik-tak,
S tovább meg se szólal.
Így jár ő körbe,
Nap-nap után.
S így beszél ő hozzám,
Minden délután:
Tik-tak-tik-tak...

Tél
Berényi Dorina, EmArt Műhely, Szabadka

Egér-macska barátság

Volt egyszer egy régi ház. Ilyet falun sokat látsz!

S volt egy egér, serény nagyon. A neve meg: Egér Egon.

Őszbe fordult már az idő, szél süvöltött, hullott eső... Gondolkodott Egér Egon: „Most még jó itt a padláson, ám ez nem jó télen-nyáron! Mi lesz velem, ha hó esik? Szűrömet bár ki nem teszik, ámde lefagy fülem-farkam... Ami itt volt, csöpp szalonna, csöpp kolbászka, mind fölfaltam. Egy kis búza, egy kis árpa, pár bogárka – ez a való... Nincs itt már több ennivaló!”

Le is futott hát a létrán, ki az ajtón, hát ott mit lát? Azt, hogy a ház fala régi, s még nem kezdett el dülöngélni.

Hogy jutna be ide télen, hogy maradjon észrevétlen? Kell egy titkos bejárat! Ahol aztán bejárhat.

Egér Egon nem volt rest – fogacskái élesek, karmocskái fürgék. Nekilátott lelkesen falat fúrni tüstént. Fúrta, rágta, kaparászta, nyiszogatta, nyesegette, feszegette estig, aztán aludni tért.

Addig-addig dolgozott, húsz napig vagy százig, mígnem egy nap, hejhó! Leesett kinn a hó.

Egér Egon nem bánta. Még csak egy kis kaparászás, még csak egy kis rágicsálás, még csak egy kis nyiszogatás, még csak egy kis nyesegetés, még csak egy kis feszegetés, és ha hiszitek, ha nem, a bejárat már kész!

És egyszer csak, hoppla! Bedughatta orrocskáját immár a konyhába.

Ám vissza is húzta mindjárt. Nem csoda! Hogy mért? A lyuk előtt, jaj!, egy cica üldögélt.

Meg is szólalt nyomban:

– Hallottam a kaparászást, egérke! Azt nem értem, mért vagy úgy megrémülve?

– Befalsz engem, jól tudom... – rebegte Egér Egon.

– Az egérhúst ki nem állom.

– Minden macska ezt mondja.

– Én komolyan gondolom! Hogy hívnak?

– Egér Egon.

– Szép neved van, cimbora!

– Hát a tied?

– Kacska Macska.

– Csacska?

– Á, nem Csacska, hanem Kacska.

– No de miért Kacska?

– Így születtem a világra, egyik lábam kacska.

– Őszintén sajnálom.

– Köszönöm, barátom. Ó... leszel a barátom?

Gondolkodott Egér Egon. Most erre mit mondjon?

Ám míg gondolkodott, Kacska Macska a lyukhoz egy darabka kenyérhéjat hozott.

– Egyél, Egér Egon, biztos megéheztél! Hozok egy kis sajtot... A vacsorából maradt. Várj, és a kolbászból itt van, épp egy falat!

Egér Egon erre a lyukból kilépett, és nagy örömmel vacsorázni kezdett.

Ejha!

De hogy aztán mi lett, azt ugyan ki tudja?

Barátok lettek-e?

És ha igen, meddig?

Ameddig csak éltek?

Vagy talán egy percig?

Gondold ki te, hogy végtére

mi legyen a mese vége?

Szörnyen bátor vagyok

Én nem hiszem, hogy az ágyam alatt szörny lapul, és éjjel majd előmászik, hogy megtámadjon orvul.

A szekrényben sincs szörny a ruháim között, a macskámon kívül oda semmi sem költözött.

Nem bújt el rém fönn a poros padláson, hogy szörnyen hörögve fel s alá járkáljon.

Nincs vérfarkas, ki a teli holdra vonyítva frászt hoz minden arra járóra.

A vámpír is csak denevérből létezik. Messze innen repked, s ott éjjel vért iszik.

Mondtam a húgomnak, nincs semmi a sötétben, amitől neki este félnie kelljen.

Azt mondta, jó nekem, nagyon bátor vagyok, s ha látok egy rémet, talán el se futok.

Ő azért, ha nem bánom, megkéri apát, biztos, ami biztos, nézze meg az ágy alját.

„Nézd meg a szekrényt is!” – szólok (csak Tara miatt). „És figyelj jobban, mert az a sarok ott kimaradt!”

Tara kérdi: „Mi van, mégis csak félsz?” „Ugyan már – kiáltok, – te meg miket beszélsz!”

„Csak miattad szóltam, hogy végre megnyugodj, és lehunyva szemed szépeket álmoldj.”

Apa halkan mondja: „Nem is kell félnetek. Aludjatok szépen, Mert szörnyek nincsenek.”

„Még hogy én félek!” – dohogok magamban, s elalszom lassacskán szörnymentes szobámban.

Borisz korcsolyázni tanul

Valahol messze, az Északi-sarkvidék jégmezőin élt Borisz, a kis jegesmedve. Borisz gyakran ugrált a lassan sodródó jégtáblákon, vagy úszkált a vízben. Egyik este a tévében műkorcsolya-bajnokságot látott. Nagyon tetszett neki, hogy milyen kecsesen siklanak a pályán a versenyzők. „Ezt én is szeretném kipróbálni! Milyen jó móka lehet!” – gondolta.

– Mami! Úgy szeretnék megtanulni jégkorcsolyázni! Rendeljünk egy korit nekem! – kérlete anyukáját Borisz.

– Nem lesz könnyű feladat, de ha szeretnéd, ám legyen! Itt nem olyan sima a jég, mint ahol ők versenyeznek – felelte a mamája.

Megrendelték a korcsolyát. Néhány nap múlva meghozta a csomagot a jégpostás helikopter. Borisz azonnal a lábára csatolta, de nem tudott felállni. Lábai szétcsúsztak, esett, kelt. Tapogatta fájó csontjait.

– Mami! Segíts! Egyedül nem boldogulok!

Anyukájára támaszkodott, de sehogy sem tudott csúszni, mert a jégtábla

göröngyös volt, és minduntalan elesett. Mamájának támadt egy ötlete. Hozott egy jégcsiszoló kisgépet a kamrából, és egy erős veszőseprűt.

– Vedd le a korcsolyát, mert segítened kell! Egy nagyobb részt körberakunk jégtéglácskákkal, akkor ezen a részen tudsz majd gyakorolni. Én csiszolom, te pedig lesöprögeted a pályát.

– Hurrá! Saját jégpályám lesz! – rikkantotta boldogan Borisz.

Amikor a jég már tükörsima volt, Borisz anyukájára támaszkodva egyensúlyozni kezdett. Csúszott egyet, aztán még egyet. Egész délután gyakorolt. A kitartásának meglett a gyümölcse. Estére már büszkén mutatta szüleinek, hogy segítség nélkül is körbe tud siklani a kijelölt pályán.

Németh Ibolya illusztrációja

Orgoványi Anikó Télutó

Jégvirág, jégvirág,
ablakon túl a világ
deres, csipkés, zúzmarás,
jégmintás tündérvárás.
Hóember, hóember,
milyen mókás, de jó fej,
hóval tömi a hasát,
nem kell neki nagykabát.
Olvadás, olvadás,
eltűnik a jégvárás,
hóvirág integet:
Jöhet már a kikelet!

Mucsi Viktor
péterrévei óvodás

Mihalecz Gábor
péterrévei óvodás

Horváth Maja
péterrévei óvodás

Hóbarátok

Közeledett a téli iskolai szünet, és Kata minden reggel azzal ugrott ki az ágyból, hogy azonnal az ablakhoz szaladt meg nézni, esett-e hó az éjjel. Mert ha igen, akkor a szünetben lehet majd szánkózni, hógolyózni, és nem utolsósorban hóembert építeni.

Már el is telt a szünetből két nap, amikor a harmadik reggelen szokatlan cipőkoppanásokra ébredt. Valaki a lábát csapkodta az előszobában, csak úgy döngött tőle a kövezet.

A furcsán ismerős zaj miatt pizsamában szaladt ki az ajtóhoz, és édesapját látta, amint a nyitott ajtóban, a küszöb előtt próbálja letopogni a havat a bakan-csáról.

Na, kedvedre alakult az időjárás – mondta apuka. Egész éjszaka havazott. Jó lesz, ha előkeríted a pincéből a szánkót.

Kata gyorsan felöltözött, a reggelit éppen csak bekapta, és már szaladt is át a szomszédba kis barátjához, Marcihoz, aki minden játékában lelkes társa volt. Már Marci is készen állt a havas programra, bármi is legyen az, szánkózás, vagy hócsata.

A délelőtt során felváltva húzták a szánkót, amin hol egyikük, hol a másik ült, aztán egy jót hógolyóztak, majd úgy gondolták, ebédig megépíthetnek még egy helyre hóembert is.

Úgy is lett. A testes, répa orrú, fazék kalapos hóember remekművet még

anyuka is megdicsérte. Javasolta, ne csak orrot, száját is csináljanak neki. Adott is egy marék megpuccolt tökmagot, amiből, szépen sorba rakva, mosolygós száját csinált a két gyerek.

A következő napra hasonló programot terveztek, kivéve a hóemberépítést, hiszen az már elkészült.

Másnap reggel azonban, úgy Kata, mint Marci, meglepődve és csalódottan vette tudomásul, hogy a hóemberük nem mosolyog. Eltűnt ugyanis a fejéről a tökmagokból készült mosoly, és a hóember nagyon szomorúnak, egyenesen rosszkedvűnek tűnt. Ezt nem hagyhatjuk – gondolták a gyerekek, és eldöntötték, visszaadják a hóember mosolyát.

Most azt találták ki, hogy apróra vágott szívószál darabokból csinálják neki ajkakat, amit vélhetően senki nem kíván meg, ugyanis feltételezték, a tökmagot az amúgy kedvelt kerti madaraik lopkodták el, éhségük csillapítására.

Másnapra azonban, a legnagyobb bánatukra, megint csak szomorúságot láttak a hóember arcán. A szívószáldarabok lepotyogtak, és szanaszéljével hordta őket a didergetős, téli szél. Ahogy ott állt az udvaron a hóember, egyedül, csalódottan, még nézni is rossz volt, mert lerítt az arcáról, unatkozik, nem érzi jól magát, és nagyon szomorú.

A gyerekeknek tovább kellett gondolniuk a dolgot, hogyan lehetne ismét mosolyt varázsolni a hóemberük arcára.

Majd megálmodjuk az éjszaka – vigasztalta kis barátnőjét Marci. Úgy legyen, majd igyekszem én is – felelte erre Kata.

A kislány másnap kicsivel később ébredt a szokásosnál. Talán az esti, elalvás előtti hosszas töprengés tette, vagy a sokáig nézett rajzfilm, tény, hogy aznap reggel elaludt.

Reggelizés közben egyszer csak Marci kopogtatott be hozzájuk. Megvárta, amíg Kata lenyelte az utolsó falatot, belebújt az overalljába és a csizmájába, de a sapka feltevéséhez már nem volt türelme.

Kézen fogva húzta kis barátnőjét az udvarra. Amint kiléptek az ajtón, Kata szája azonnal mosolyra derült. Hasonlóképpen, mint a hóemberé, aki mel-

lett szorosan ott állt egy jóval kisebb hóember, afféle lányforma. Mindkettőnek apró kövekből volt kirakva a mosolya.

Bemutatom neked a „hóbarátokat” – mondta Marci. Éjszaka kitaláltam, megálmodtam, és reggel azonnal meg is valósítottam az álmomat. Egy barát hiányzott a szomorú hóemberünk mellől. Egy barát, mint ahogy mi itt vagyunk egymásnak. Mi is csak kettesben tudunk jól játszani, együtt érezzük jól magunkat, és persze eközben sokat mosolygunk.

A hóbarátok mosolya nem is tűnt el egyhamar. Egészen hóolvadásig ott ült az arcukon, mint ahogy Kata és Marci arcáról sem olvadt le a mosoly, a jól sikerült téli szünet miatt.

Holló Lara
2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Lótó-futó, füllentő

Mivel anyám előtt születtem, apám a lakodalmára készültében a malomba küldött lisztet fűrészelgetni. Fölraktam ökreimet a kocsira, rúd mellé fogtam a búzászsákokat. Odaérek, mondják, a malom elment kocsmázni. Leszúrtam az ökörhajtó ostoromat, megyek a malomért. De már akkor nagy nyugodtan szalonnázott az árokparton. Egy husánggal jól végigvágattam rajta, biztatásul, mindjárt elkezdte kovácsolni a réteslisztet. Az ostoromból ezalatt égig érő fa nőtt. Körülötte keresem az ökreimet. Fölmásztak a hegyébe legelni. Megyek utánuk, hát, uramfia! – ezer seregély az ágakon. Rakom az ingem derekába. Egyszer csak megindultak velem. Szállunk a Maros fölé. Asszonyok mossák ott a ruhát. Rám csodálkoztak:

– Ojvéé, de nagy madár!

Úgy értettem, oldjam meg a gatyám. Megoldottam. A seregélyek kihussantak az ingemből, én meg zuhantam lefelé. Volt nálam egy fél marék korpá, sebesen sodortam belőle a kötelet. Ereszkedtem lefelé. Hanem egy egér elrágta a korpakötelet. Belesapódtam a Marosba, kivágtam belőle annyi halat, tizenkét ökrös szekér nem bírta el, egy meztelen cigány gyerek a kabátja zsebében elvitte. Hajamnál fogva ráncigáltam ki magam a Marosból. Mire partra vergődtem, elvesztettem a fejem. Hogy lehetek meg anélkül, mire tegyem a kalapomat? Gyorsan kerekítettem sárból. Szerencsémre, mert apám már nagyon keresett. Hazavittük a lisztet, tapostuk belőle a rétest. Ekkorára nagyon megéheztem. Udvarunkon egy kazal verébtojásból hátraslovak dagasztották a tésztának

való csöves kukoricát. Egy tojást feltörtem, eszegetek a szélén. Beleejtettem a bicskámat. Hogy menjek utána? Szemöldököm kitéptem, abból raktam létrát. Három napig megyek lefelé. Sírtam a jó bicskám után. Ott bolyongok estig a verébtojás alján, odajön egy lovatlan huszár. Vigasztalt, hogy ő már egy hete itt keresi a Pejkót, annyira ellegelesztett a tojásban. Apám már türelmetlen volt, utánam üzent a sütőlapáttal, hogy de siessek a gémeskútra borért. Fölnyergeltem a Fakót, ülök a Szürkére, vágattam a Sárgával. Este kipányváztam legelni a nyeret, itattam a kantárt, párának fejem alá gyűrtem a Sárgát. Arra ébredtem, hogy megint éhes vagyok. Fölmásztam az uborkafára, ráztam róla

annyi krumplit, csak úgy hullott a sok répa, retek, mogyoró. Odasereglettek a mókusok, eszegették előlem. Egy mókust farkánál kaptam. Ijedtében ugrott akkorát, engem föl vágott az égbe. Ott még sosem jártam. Gondoltam, ha már sorsom ide vetett, megnézem Panna ángyomat. Nagy munkában találtam. Templomtoronnyal foltozta a lekvárfőző üst fenekét. Örült a jöttömnek. Szúnyogtojásból kicsépett rántottát vágott a hátamhoz, úgy vendégelt meg. Amit nem bírtam megenni, mind a hajamra kente. Alig nézhettem széjjel, éreztem égbe járó illatairól, hogy odalent javában legelik már a tüzes kemencét, darálják a túrós lepényt. Apámnak hét szabómeszter köszörülte a vőlegényruhát.

Balog Emília
1. osztály,
Novak Radonić
iskola, Mohol

Német Martin
2. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Újházi Enikő
2. osztály, Nikola Tesla iskola, Topolya

Szárnybontogató

A horgász és a hal (Csalimese)

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy kis fiúcska. Nagyon szeretett horgászni. Így mindennap felment a hegyre, ahol egy kis tó volt. Bedobta a csalit a tóba, hogy kifogja a halat, majd visszadobta. Megint kifogta a halat, és visszadobta...

Petrik Patrik,

**2. osztály, Október 10. iskola,
Szabadka**

Csalimese

Volt egyszer egy ember. Annak volt egy Gyurika nevű papagája. Gyurika nem tudott repülni, de csúnyán káromkodott. A gazdája meg akart szabadulni tőle, és eldobta. Gyurika beleesett a szomszéd trambulinjába, és visszapattant.

– Visszajöttem, tökfilkó! – mondta Gyurika.

Az ember erre megint eldobta. Gyurika visszapattant. Az ember eldobta, Gyurika visszapattant...

Hardi Emil

**2. osztály, Október 10. iskola,
Szabadka**

Pistike (Csalimese)

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy Pistike nevű gyerek. Ez a Pistike egy napon elindult a folyosón. Látja, nyitva

van egy ajtó. Odamegy, becsukja. Megy tovább. Lát egy másik ajtót. Odamegy és ezt is becsukja. Megy tovább, lát még egy ajtót...

Glumčić Leila

**2. osztály, Petőfi Sándor iskola,
Dorosló**

A tűz és a tűzoltó (Csalimese)

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy tűzoltó. Kapott egy riasztást, hogy ég egy ház. Elment hát tüzet oltani. Eloltotta a tüzet, és hazament. Éppen csak hazaért, megint kapott egy riasztást, hogy ég egy ház. A tűzoltó elment tüzet oltani. És miután eloltotta a tüzet, hazament. Egész nap tüzet oltott. Estére fáradtan feküdt le aludni.

Kocsis Márk

**2. osztály, Petőfi Sándor iskola,
Dorosló**

Csalimese

Hol volt, hol nem, de inkább volt, hogy elmentem egy erdőbe. De hiszitek vagy sem, abban az erdőben egy fa sem volt. Na, de hova tűnhetett az a sok fa? Láttam én ott elefánt nagyságú kukacokat! Szerintem azok ehették meg gyökerestül a fákat.

Nyirádi Lili

**2. osztály, Dózsa György iskola,
Gunaras**

Szárnybontogató

Ezt álmodtam

Este lefeküdtem és éreztem, hogy csukódik a szemem. Halk zenét hallottam, és már félálomban voltam.

A dzsungel közepén egy kis fényt vettem észre, odamentem a kis kuckóhoz, és egy tündér fogadott kedvesen. Megkérdezte, hogy elvesztem-e, s én azt válaszoltam, hogy igen. Azt is megkérdezte, hogy hova akartam menni, azt mondtam, hogy egy csodálatos és békés világba, ahol nincs rossz ember. Volt is neki egy varázslatos gyűrűje, amivel elvarázslolt abba a világba. Kicsit furcsa érzés volt az, hogy nem voltak rossz, szigorú emberek. Iskolában is jártam. És végül lejárt az idő és egyből otthon lettem, egy másodperc alatt. Felébredtem és azt gondoltam, hogy ez igazából megtörtént.

Ez egy szép és izgalmas álom volt, de egy picit megijedtem, mert a dzsungel közepén voltam.

Ködmön Dániel

**4. osztály, J. J. Zmaj iskola,
Szabadka**

Az iskolában

Az iskolában mindig jól érzem magam. A tanító néni ki szokott hívni a táblához.

Az én kedvenc órám a matek, természet, zene, oszi, szerb, torna, angol. A sulim neve Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola. A nagyszünetben mindig Sztánszi-

val vagyok, és sokat beszélgetünk. Amit nem szeretek az órák közül, az a rajz és a népi hagyományok. Szeretek suliba járni, mert vannak barátnőim. Szeretem a tanító nénit is és az osztálytársaimat is. Nagyszünetben mindig a fiúkkal és a lányokkal játszom. Tornaórán a tanító néni mondja, hogy mit csináljunk. Az óra végén azt játszunk, hogy jön az árvíz. Én ezt a játékot nagyon szeretem. Néha az osztálytársaimmal szoktunk viccelődni. Sztánszival, amikor becsöngetnek, írogatunk egymásnak. Voltak nálunk a tűzoltóságról és mindent elmondtak, hogy mit nem szabad csinálni, mit kell tenni tűz esetén. Az ovisok is jártak nálunk. Készítettünk katicabogarakat, és be kellett karikázni az erdőben élő állatokat, növényeket, a házi állatokat és a farmon élő növényeket egy feladatlapon. A mellett ült kislányt úgy hívták, hogy Jázmin. Ez volt az én egyik napom az iskolában.

Tóth Vivien

**4. osztály, J. J. Zmaj iskola,
Szabadka**

Pingvinek • Pingvinek • Pingvinek • Pingvinek • Pingvinek

Kisimre Aina
2. osztály, Nikola Tesla iskola, Topolya

Pethő Róna
2. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Kabók Blanka
2. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Kelemen Noémi
2. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Pander Kata
1. osztály, Novak Radonić iskola, Mohol

Szekula Brigitta
2. osztály, Széchenyi István iskola, Szabadka

Tokodi Albert
3. osztály, Emléiskola, Zenta

Prisztál Viktor
3. osztály, Emléiskola, Zenta

Pressburger Írisz
2. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Bakota Kristóf
2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Kását főzött Mézes Marcipán, a mókus

A főzés ábécéje az egyszerű kásafélék elkészítésével kezdődik. Ismeritek a Főzzél, csuprocskám című mesét? Ez a mese nem minden alap nélkül keletkezett. Velünk is megeshet, hogy egyszerű fazékból csodálatos fazekat csinálunk. Hogyan? Igen egyszerűen, ha a szükségesnél több kását főzünk benne. Elkezd dagadni, majd túlnő a fazék szélén, kifolyik a tűzhelyre, a tűzhely alá, és semmi áron nem lehet megállítani... Akárcsak a mesében.

Ügyeljünk tehát az előírt mennyiségre! A kása egészséges, könnyen emészthető, és különösen alkalmas a betegek táplálására. Mézzel édesítve, fahéjjal vagy reszelt szerecsendióval meghintve is kiváló, de csokoládéval, kakaóval vagy sziruppal is változatossá lehet tenni.

*Ebédünknek a kása
a legkedvesebb fogása.*

Búzadarakása

Két literes lábasba 1/2 liter tejet, 1/2 liter vizet teszünk, kissé megsózzuk. Miután forni kezd, állandó keverés mellett hozzáadunk négy evőkanál búzadarát. A megsűrűsödött kását 1-2 kanál kristálycukorral édesítjük. A kész kását tányérokba tálaljuk, olvasztott vajjal leöntjük, és fahéjjal vagy kakaós cukorral, esetleg

reszelt csokoládéval meghintjük. A megadott mennyiség négy személy részére elegendő.

Tejberizs

Hasonlóan készítjük el, mint a búzadarakását, de sokkal hosszabb ideig főzzük. Állandóan keverni kell, míg megsűrűsödik. Úgy tálaljuk, mint a darakását.

(Forrás: Žela Inovecká:
Vidám főzőiskola)

Fogadjunk, hogy nem tudod...

Az étkezésről lesz szó. De nem arról, hogy mit együnk, hanem arról, hogy hogyan. Ha csak néha ennénk, nem is volna érdemes szót vesztegetni rá, de miután mindennapi kedves tevékenységünk, foglalkoznunk kell vele.

Kanál

A kanalat hegyével emeljük a szánkhoz. Helytelen, ha mélyen a szánkba rakjuk. Étkezés után a kanalat a tányérunkba tesszük.

Kés

A kést jobb kezünkben tartjuk, és csak kis vágásra használjuk. Sohase vesszük a szánkba. Ha már nincs rá szükségünk, a tányérra tesszük, nehogy összepiszkítsuk az asztalterítőt. Ha az étkezést már befejeztük, a kést és a villát egymás mellé rakjuk. A keresztbe rakott evőeszköz mindig azt jelenti, hogy folytatni akarjuk az étkezést.

Szalvéta

Egyetlen étkezésnél sem hiányozhat. A vászon asztalkendőt étkezés közben térdünkre helyezzük, de sohase kötjük a nyakunkba, és ruha kivágásába se dugjuk. Étkezés után szépen összehajtva tányérunk mellé helyezzük.

És most néhány szó arról, hogyan fogyasszuk el az étteleket...

Leves

Mély tányérból kanállal esszük, szűrőcső és csörömpölés nélkül. A forró levest nem fújjuk meg, hanem türelmesen megvárjuk, amíg kihűl. Eleinte a tányér széléről esszük.

Kenyér vagy péksütemény

A kenyeret és a péksüteményt mindig törjük. Méghozzá akkora darabot törünk le belőle, amekkorát egyszerre meg tudunk enni. Tehát nem harapjuk és nem vágjuk késsel.

Burgonya

Nem késsel vágjuk, hanem villával törjük, de nem csinálunk belőle pépet. Kis darabokat vágunk le belőle. A fasírozottat villával daraboljuk, csak abban az esetben nyúlunk hozzá késsel, ha keményre sült.

Hal

Mindig két villával vagy halkéssel vágjuk, kést semmi esetre sem használunk.

Tésztafélék

A metéltet, kockatésztát, nudliféléket villával esszük. Ha a makarónt és a spagettit nem tudjuk ügyesen villára csavarni, jobb, ha kisebb darabokra vágjuk.

Borsó, bab, lencse

Csakis villával esszük, amit természetesen a jobb kezünkben tartunk. Ha nehezünkre esik, akkor egy darab kenyérral vagy kenyérhéjjal, melyet bal kezünk középső és mutató ujjával tartunk, segítjük a villára tolni a főzeléket.

Kakaó, kávé, tea

Nem keverjük túlságosan sokáig, csak amíg a cukor felolvad. Előbb kivesszük a kanalat a csészéből, és csak ezután isszuk.

Hány óra van? Készítsünk órát!

Még nem tudod, hogy mennyit mutat az óra? Semmi gond, egy ilyen játék órával nagyon gyorsan megtanulhatsz. Amikor pedig már te tudod, akkor pajtásaidnak is segíthetsz, és nekik is megmutathatod, hogy mennyit mutat az óra.

Amire szükséged lesz:

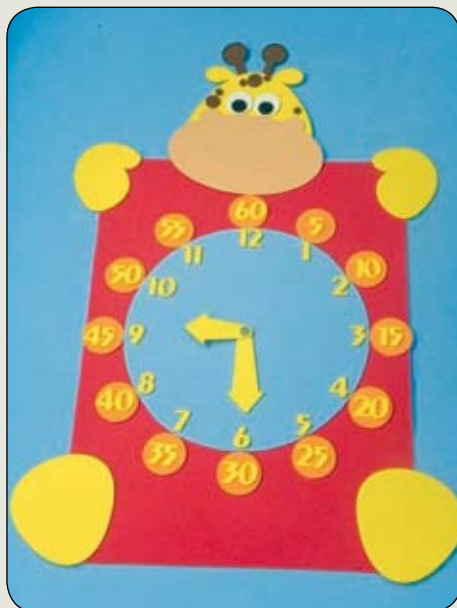
kartonlap

Milton kapocs

színes filctollak

olló, ragasztó

A kartonból vágd ki a körlapot, a kis- és nagymutatót és a számokat. Ragaszd fel a számokat a körlapra, és Milton kapoccsal rögzítsd a mutatókat. Színezd ki, és már készen is van az óra.

Tik-Tak

Találós kérdések

Éjjel-nappal körbejár,
Mégis mozdulatlan áll,
Része három mutató,
Kicsi, nagy és rohanó.
(óra)

Amennyit elveszel tőle,
annyival több lesz belőle,
minél gyorsabban pereg,
annyival vagy öregebb.
(óra)

Kergeti egymást két testvér, az egyik
haja fekete, a másik haja fehér.
(nappalok, éjszakák)

Tegnap volt,
holnap lesz.
(ew)

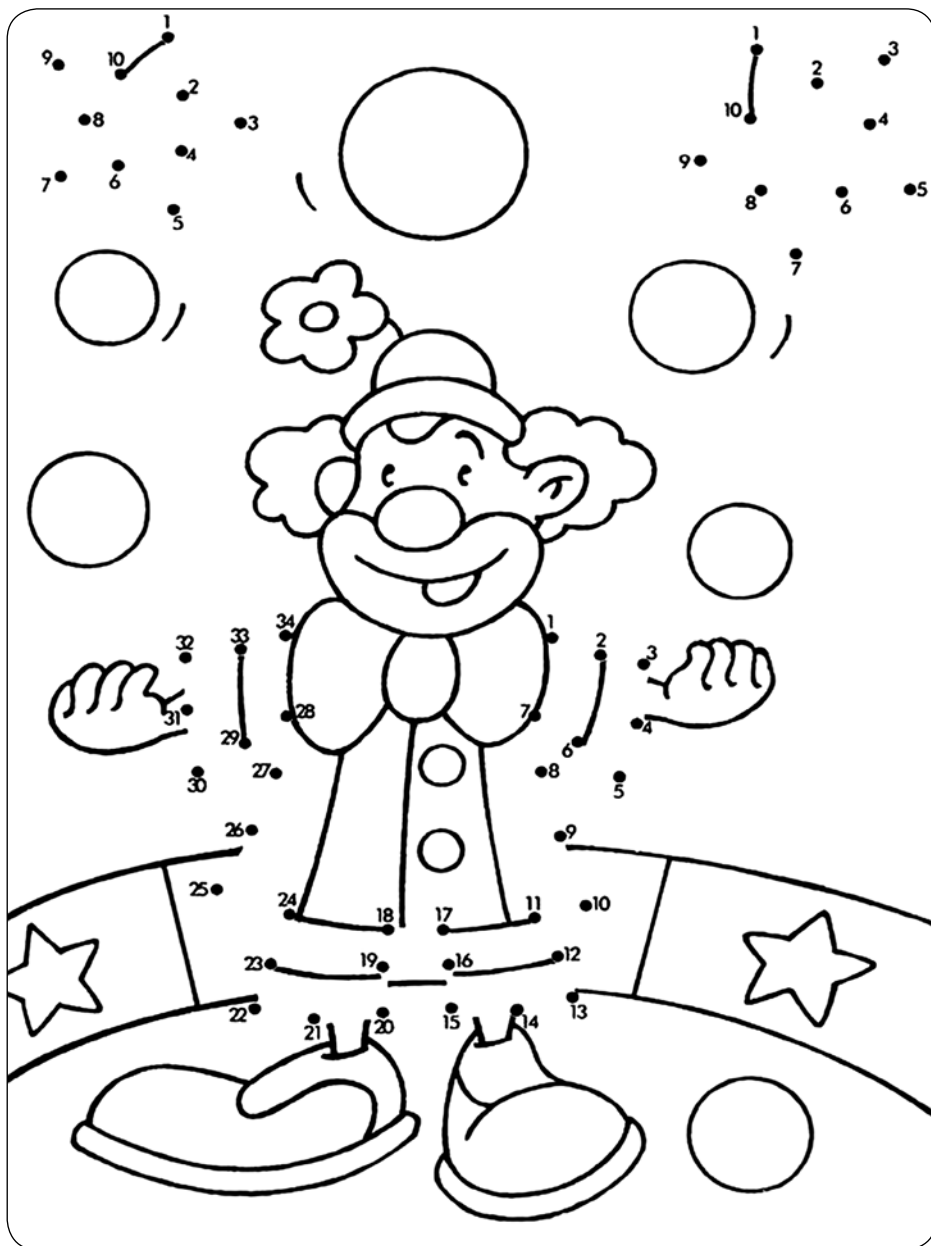
Se lába, se szárnya,
még sincs sebesebb nála.
(óra)

Járni tud, bár nincsen lába,
egy lépést sem tesz hiába.
Szüntelen az időt nézi, s minden
percét számon kéri.

Az éjt és nappalt összeadja,
és huszonnégy részre osztja.
(óra)

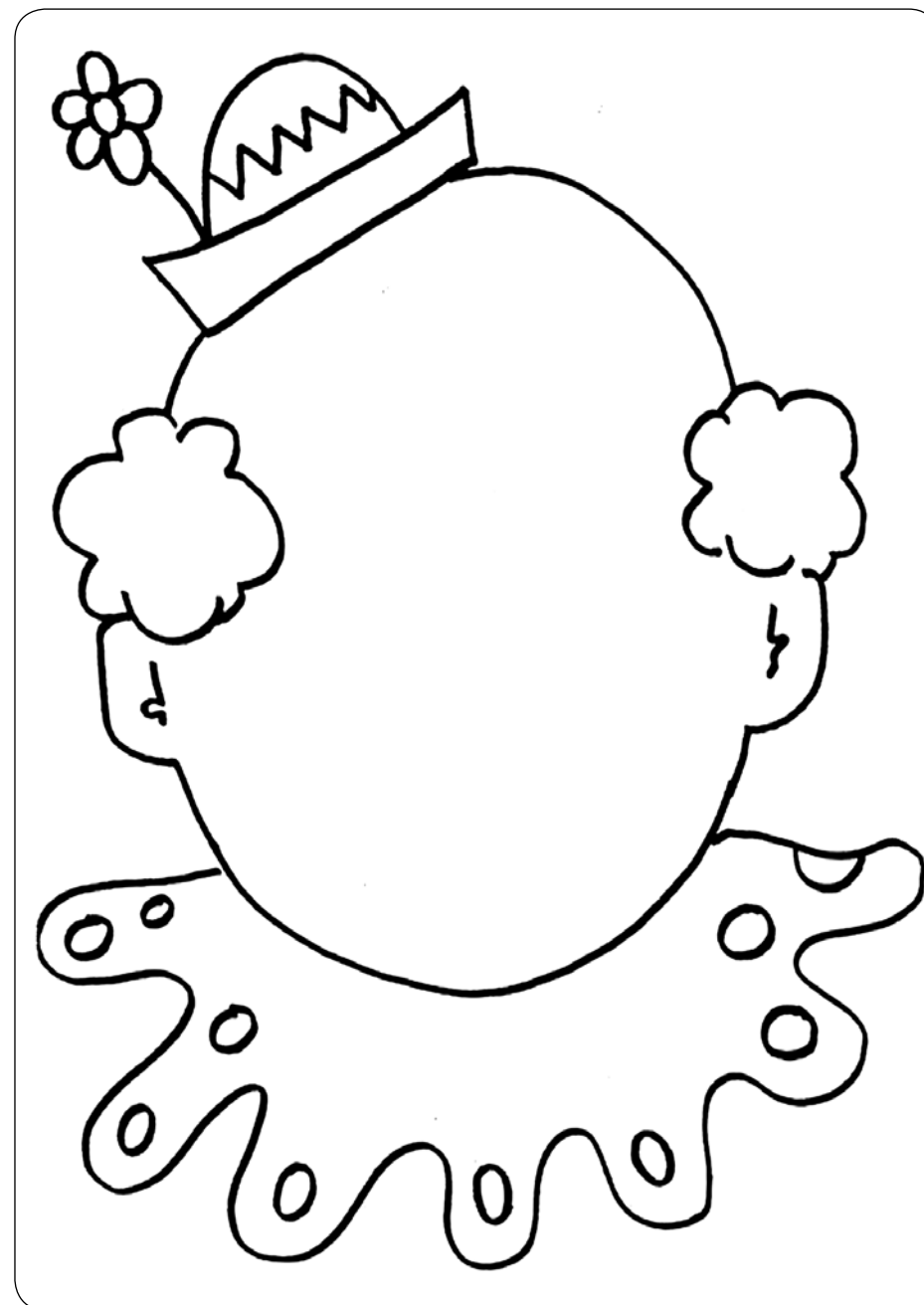

Itt a farsang, áll a bál, a bohóc is labdát dobál!

Hány labdája van a bohócnak? Számozd meg őket!
Kösd össze a számokat és színezd ki a képet!

Rajzold meg a bohóc arcát, és utána színezd ki!

Hattyú

A **hattyú** a récefélék családjának legnagyobb madara, és az egyik legnagyobb repülő madár. A legnagyobb fajták, mint az énekes hattyú, **bütykös hattyú** vagy a **trombitás hattyú**, akár az 1,5 méter magasságot is elérhetik, a súlyuk pedig a 15 kilogrammot is meghaladhatja. A hattyúk maximális szárnyfesztávolsága 3 méter. A legközelebbi rokonaikhoz, a libákhoz képest, a hattyúk sokkal természetesebbek, és ezzel arányosan a nyakuk és a

lábaik is sokkal hosszabbak. A felnőttek nagy részének a szeme közötti és a csőr körüli rész csupasz. A hattyúknál a nemek tollazata ugyanolyan színű, a hím viszont legtöbbször nagyobb és nehezebb, mint a tojó.

Az északi féltekén élő hattyúfajok tollai hófehér színűek, míg a déli félgömbön élő rokonaiké fekete és fehér. Az **ausztrál fekete hattyú** tollazata teljesen fekete a hosszú szárnytollak kivételével, amelyek fehérek. A fekete hattyú fiókáit világosszürke pihetolla-

zat borítja. A feketenyakú hattyú Dél-Afrikában él.

A hattyúk lábai legtöbbször szürkésfekete színűek, a két dél-amerikai változat kivételével, ezeknek rózsaszín lábaik vannak. A csőr színe különböző lehet: a sarkkörüi övezetben élő fajták csőre fekete és sárga, a többi **hattyú** változaté fekete és vörös mintázatú. Bár a legtöbb madár fogatlan, a **hattyúk** kivétel: a csőrükön apró recés „fűrészfogak” találhatók, amelyekkel megfogják és megrágják a halat.

A hattyú viselkedése

A hattyú vízből vagy szárazföldön táplálkozik. Majdnem teljes mértékben növényevő, de az is előfordulhat, hogy kisebb

vízi állatokat is elfogyaszt. A vízből a csőre segítségével szedi ki a táplálékot, a legtöbbször a vízi és víz körüli növények gyökereit, hagymáit, szárát és leveleit fogyasztja.

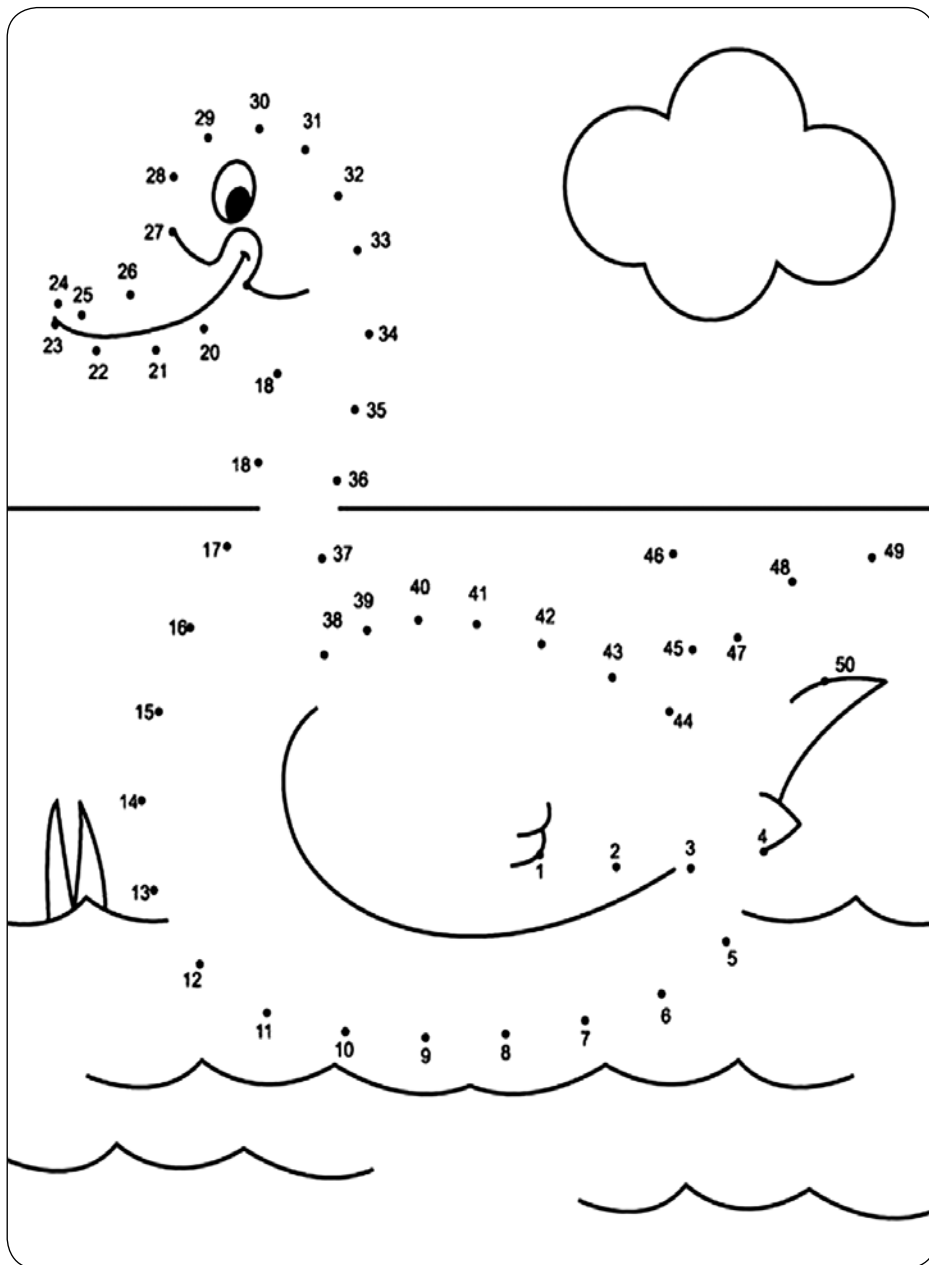
A hattyú monogám madárfaj, a párok akár több éven át, sőt, akár életük végéig is együtt élhetnek. A legújabb kutatások szerint azonban a „válások” gyakoribbak, mint azt előzőleg hitték. A párkapcsolat a vándorlás alatt és a csoportos életmód mellett is megmarad, például a **tundrai hattyúk** esetében amelyek télen hatalmas rajokba tömörülnek. A hattyúk a földre, lehetőleg a víz közelébe építik a csaknem egy méter átmérőjű fészkeiket. A réccel

és libákkal ellentétben, a fészekrakásból a hím is elveszi a részét.

A bütykös hattyú úszás közben nyakát S alakban behajlítva tartja, részben ez különbözteti meg a többi hattyúfajtól. Jellegzetes és látványos megjelenési formája, mikor szárnytollait feltornyoztatva, nyakát még jobban hátragörbítve, nyaktollait felborzolva, csőrét leszegve próbálja védeni területét, fiókáit és tojóját. Vándormadár, télen 1000 kilométernél nagyobb távolságot is megtehet, hogy Európa enyhébb területein teleljen. A parkokba betelepített példányai gyakran a nagyvárosok be nem fagyott vizein maradnak, ahol mindig etetik őket.

Hosszas, csapkodó vízfelszíni nekifutással emelkedik fel, de ha már a levegőben van, kitartóan repül. Repüléskor evezőtollai messziről hallható füttylő hangot adnak. Akár a többi réceféle, vedléskor egyszerre veszíti el összes evezőtollát, és ilyenkor átmenetileg röpképtelenné válik.

Vajon ki úszik a tó vizén?
Kösd össze a számokat!

Színezd ki azokat a mezőket, amelyeken pontok
vannak!
Mit rejt a kép?

Órák

Napórák

Fali napórákat régi templomok, kastélyok, kolostorok falán ma is láthatunk. Árnyékvető pálcájukat a felállítás helyének földrajzi szélességéhez igazítják. Újabban modern lakótelepeken is fel-feltűnnek, enyhítik a betonrengeteg egyhangúságát.

Hordozhatónapórákat már az egyiptomiak is készítettek. Fából faragott, a nagyjából T alakú eszközük felső részének az árnyéka a hosszabb nyúlványra esett, s az odavészt számokon jelezte az időt.

Zsebműszerként is készítették. Ezek finom, iparművészeti munkák voltak, a kinyitható doboz egyik oldala volt a számlap, s a másik oldalról

kinyúló pálca árnyéka vetődött rá.

A napgyűrű szélesebb fém-szalag gyűrűvé alakítva. Az órák, percek jelölése a szalag belső felületén van. A gyűrű kis nyílásán beeső napsugár végigkúszik az osztályzaton.

Vízórák

A legrégebbi vízórák, amelyeket Kínában még századunk elején is használtak, két edényből álltak. A felső edényből a víz egyenletesen csurgott kifelé egy alul elhelyezett edénybe. A felső edény belső falán jelzések mutatták, mennyi idő telt el az óra „megindítása” óta.

Merülő vízórát Sri Lanka várostól távoli helységeiben állítólag ma is használnak. A vízben úszó, alul lyukas edény lassan megtelik vízzel, majd hirtelen elmerül.

Kínában lépcsőzetesen elhelyezett ki- és beugró edények vízállása jelezte az időt, amit egy jó torkú kikiáltó közölt óránként az utca népével.

Tűzórák

Gyertyaóra régi találmány, a középkori kolostorokban az éjszaka múlását mérték vele. „Egy gyertyányi idő” telt el – mondták.

Félórakat-órákat jelző tűzóra ugyancsak gyertyával működött, de nem a gyertya rövidülését figyelték, hanem a gyertyafény vízszintes lécre esett, és ahogy a gyertya lefele égett, fénye továbbkúszott a lécen.

Tűz-illat óra. Ennél egyszerűbb órát képzelni sem lehet.

Lazán sodrott, salétromoldattal átítatott zsinóron a parázs egyenletes sebességgel kúszik végig. A kúszás sebességét ismerve csomókat kötöttek a zsinórra, és a csomókat illatszerbe áztatták. Ahogy a parázs a csomóhoz ért, az elpárolgó vagy égő illatszer jellegzetes szagot árasztott.

A kínai sárkányhajó elnevezésű tűzórában hajó alakú hosszúkás mélyedés fölött keresztben zsinórok feszültek, a zsinórok bronzgolyókat tartottak. A vályú alakú mélyedés hosszában gyantából és faforgácsból gyúrt, parázzsal égő rudacska feküdt, a parázs a rudacska végigcsúszott, és az egyes fonalakhoz érve elhamvasztotta azokat, a rajtuk függő bronzgolyók

tehát leestek a vályúba. A keltett zaj nagysága bizonyos órát jelentett. Az ilyen óra sőtétben is kifogástalanul jelezte az időt.

Homokórák

A homokóra két üveg-edényből áll, melyek között vékony átfolyó nyílás van. A felsőben levő finom homok a nyíláson át „leperreg” az

alsóba. Ezért mondjuk átvitt értelemben az időről is, hogy „leperreg egy esztendő”. Homokórát csak akkor tudtak készíteni, amikor az üvegfúvás mesterségét ismerték. Nem tudni, mikor,

hol készítették az első homokórákat.

Michelangelo egyik tanítványát tartják feltalálójának, de ez nem bizonyos. Tény, hogy a 16. században már használták. Lehetséges, hogy az arabok találták fel, akiknek a finom, száraz homok bőven rendelkezésükre állt. A középkori és reneszánsz festők a mulandóságot gyakran homokórával jelképezték. Homok helyett higanyt is használtak, sőt ólomporral is készült „homokóra”.

(Forrás: Horváth Árpád: Órák, Kolibri könyvek, Móra Könyvkiadó)

Gyűrűóra

Melyik kesztyűnek, melyik sapka a párja?
Kösd össze!

Segíts a kisfiúnak eljutni a hóemberig!

Téli sportok

Nagy Tamás

2. osztály, Emléiskola, Zenta

Lackó Máté

2. osztály, Nikola Tesla iskola, Topolya

Horváth Sára

Péterrévei óvodás

Csúzdi Nikol

2. osztály, Nikola Tesla iskola, Topolya

Bezkorvajnij Dániel

2. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Tóth Jázmin

2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Téli élménybeszámoló

Ma egész nap esett a hó, így a tornaórát a szabadban tartottuk. Hóemberkészítési versenyt szerveztünk a tanácsink. Csapatokban dolgoztunk. Gyúrtuk a havat. Igaz, hogy kicsi hóemberek születtek, de nagyon élveztük a játékot, a munkát.

1. c. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Kisképtár

Kubej Edina

1. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Surján Emma

1. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Nemes Adél

1. osztály, Novak Radonić iskola, Mohol

Ceglédi Ádám

2. osztály, Október 10. iskola, Szabadka

Muhi Viktor

2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Pece Andor

1. osztály, Novak Radonić iskola, Mohol